

ת"פ 36765/05/19 - מדינת ישראל נגד מחמד עתאיקה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

27 מאי 2020

ת"פ 36765-05-19 מדינת ישראל נ' עתאיקה(עציר)

לפני כבוד השופט יואל עדן

המאשימה:

מדינת ישראל

נגד

הנאשם:

מחמד עתאיקה (עציר) ת"ז

נוכחים: ב"כ המאשימה עו"ד חנה מוצ'ה

הנאשם וב"כ עו"ד אפרת צרפתי

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

האישום

עמוד 1

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת לפי סעיף 301 ג' לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה הנאשם :

חאמד עתאיקה ז"ל יליד 1998 (להלן: "**המנוח**") הוא קרוב משפחתו של הנאשם.

הנאשם והמנוח הם בני משפחה של תאמר עתאיקה, יליד 2000 (להלן: "**תאמר**") ושל כאלד עתאיקה, יליד 1995 (להלן: "**כאלד**").

בתאריך 21.4.19 סמוך לפני השעה 01:30, הנאשם, המנוח, תאמר וכאלד שהו יחד במגרש חניה, הדליקו מדורה ושנו אלכוהול.

בשלב מסוים למפגש זה הצטרף גם קטין (להלן: "**הקטין**").

בהמשך סמוך לשעה 01:36, הנאשם, תאמר והקטין התיישבו ברכב של תאמר (להלן: "**הרכב**") בכוונה לעזוב את המקום. במעמד זה, המנוח פנה אל תאמר ואל הנאשם, דרש מהם להישאר, אמר למי מהם "אתה לא בן דוד שלי אתה זבל" או מילים דומות לאלה וכן דחף את תאמר, אשר ישב בכיסא הנהג ברכב.

בהמשך לכך, הנאשם, תאמר והקטין יצאו מהרכב והתפתחה קטטה בין המנוח לבין הנאשם, תאמר וכאלד. בתחילת הקטטה ניסה הנאשם להפריד בין תאמר לבין המנוח. בתגובה המנוח הרים קרש מהרצפה והיכה באמצעותו את תאמר והנאשם.

במהלך הקטטה הקטין ניסה להפריד בין הניצים אך לשווא.

בשלב מסוים במהלך הקטטה, מספר דקות לאחר תחילתה, כאלד עזב את המקום.

במהלך הקטטה, הנאשם הוציא סכין "פרפר" שהייתה ברשותו ובאמצעותה דקר את המנוח בירכו הימנית מצדה הפנימי, דקירה אחת. בעקבות הדקירה המנוח החל לדמם ונפל על הקרקע.

מיד לאחר מכן, ולאחר שתאמר הבחין כי המנוח מדמם, הנאשם ותאמר העלו את המנוח לרכב והסיעו אותו למוקד חירום אשר היה סגור. בהמשך לכך, השניים הובילו את המנוח, כאשר הוא מחוסר הכרה, למוקד מד"א. המנוח הועבר, באמצעות האמבולנס, תוך כדי ביצוע ניסיונות החיאה, למרכז הרפואי "סורוקה" בבאר שבע, שם נקבע מותו.

מותו של המנוח נגרם כתוצאה מהדקירה בירך הימנית, אשר גרמה לפצע שאורך תעלתו הוא כ-7.5 ס"מ, לפגיעה בווריד הירך, לקטיעה של עורק הירך ולהלם תת נפחי.

במעשיו אלה, הנאשם גרם למותו של המנוח, כאשר במעשיו הוא נטל סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה.

הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון. על פי ההסדר, המאשימה תטען להטלת מאסר בפועל למשך חמש וחצי שנים, פיצוי למשפחת המנוח ומאסר מותנה, וההגנה חופשיה בטיעוניה לעונש. בשל גילו של הנאשם הוסכם כי יוגש תסקיר שירות המבחן.

הראיות לעונש

2. מטעם המאשימה לא הוגשו ראיות לעונש. הנאשם נעדר עבר פלילי.

מטעם הנאשם הוגש מסמך מיום 5.3.20 מאת קצינת האסירים, המציינת את שיתוף הפעולה של הנאשם עם גורמי הטיפול באגף העצורים, ואת התפקיד אותו ממלא הנאשם כעצור תומך באגף, שם הוא מסייע לעצורים המוגדרים בהשגחה ובעלי מורכבות נפשית, להסתגל לאגף, וסיים לאחרונה קורס עזרה ראשונה (נ1).

בנוסף העיד בראיות לעונש אחיו של הנאשם מר שאדי עתאיקה - לדבריו הנאשם נולד למשפחה נורמטיבית, שהאחים בה שירתו בצבא, וממלאים תפקידים שונים, רופאים, מנהלי בתי ספר ומורים. העד תיאר את הקשר הקרוב שהיה בין הנאשם למנוח והחברים שלו - "היו כולם ביחד...היו כאילו אחים במשפחה". העד ציין כי לאחר האירוע הנאשם הגיש למנוח עזרה ראשונה ולקח אותו לבית החולים. העד ביקש להקל בעונשו של הנאשם "כי יהיה לו זמן לשקם את עצמו בעתיד. הוא ילד צעיר בן 19, אני בגילו עוד הייתי בצבא...הוא ילד טוב, הוא הבן היקר במשפחה, גם לאמא שלי הוא הכי יקר שלה ונבקש להקל בעונש שלו".

טענות הצדדים

3. ב"כ המאשימה טענה כי הערך החברתי המוגן שבבסיס עבירות האלימות החמורות ובפרט בעבירות המתה הוא קדושת החיים ממנו נגזרת זכותו של כל אדם לחיים, לשלמות גופו ולהגנה עליהם. עבירות אלה משילות מבני האדם את צלם האנוש, ופוגעות בסדר התקין של החברה הנאורה. נטען כי מידת הפגיעה של הנאשם בערך המוגן היא גבוהה ביותר.

נטען כי עקב קשיים ראייתיים הגיעו הצדדים להסדר הטיעון.

צוין כי מטרתו העיקרית של תיקון 137 לחוק העונשין היא לקבוע מדרג מדויק יותר בין עבירות ההמתה, ולענייננו, טרם כניסת התיקון לתוקף, המתה בקלות דעת נכללה בעבירת ההריגה שהעונש שהיה קבוע בצידה עומד על 20 שנות מאסר, ולפיכך יש בכך הקלה עם הנאשם. במסגרת התיקון בוטל סעיף 298 ונקבעה תחתיו עבירה בסעיף 301 ג' שכותרתה "המתה בקלות דעת", שהיסוד הנפשי בה הוא נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית, מתוך תקווה להצליח למנוע אותה.

נטען כי עובר לרפורמה בתי המשפט הבדילו בין מי שביצע עבירת הריגה מתוך יסוד נפשי של אדישות שהינו חמור יותר, לבין מי שביצע עבירת הריגה מתוך יסוד נפשי של קלות דעת. צוין כי אבחנה זו שבין קלות דעת לאדישות משמעותית יותר כיום לאור תיקון 137, שקבע בסעיף 301 ג' את עבירת ההמתה בקלות דעת ככזו שהעונש המירבי בגינה עומד על 12 שנות מאסר, שעה שהמתה ביסוד נפשי של אדישות עולה כדי רצח שהענישה בגינו נעה בין ענישת מאסר עולם חובה לבין מאסר עולם כעונש מקסימלי.

נטען כי הרפורמה באה לבטא את המדרג הנ"ל ולעגנו בחקיקה, ונטען כי אין בכוונת המחוקק להוביל לשינוי לקולא במתחמי הענישה.

לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, ציינה ב"כ המאשימה כי כמעט ולא קיימת פסיקה ביחס להרשעה בעבירה החדשה של

המתה בקלות דעת, שכן העבירה נכנסה לתוקף ביום 10.7.19. ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה בעבירת ההריגה בנסיבות דומות, ועתרה להקיש מפסיקה זו לענייננו.

נטען כי עבירת ההריגה כוללת מנעד רחב של מעשים ובהתאם קיים מנעד ענישה רחב בפסיקה, הכל תלוי בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של מבצעה, רקע ביצוע המעשים, טיב הנשק או החפץ אשר שימש את הנאשם, אופן הפציעה שגרמה למוות, אירוע מתוכנן או התפתחות ספונטנית, והתנהלות הנאשם לאחר אירוע האלימות.

ביחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען כי לא היה תכנון שקדם לביצוע העבירה, מדובר באירוע ספונטני בו הנאשם והאחרים שהיו שותף אלכוהול, לנאשם היה סכין ובזמן הקטטה עם המנוח הנאשם בחר לעשות שימוש בסכין כדי לגבור על המנוח במהלך הקטטה.

נטען כי הנאשם ניסה להפריד בין תאמר לבין המנוח, בתגובה המנוח הרים קרש והיכה את הנאשם ותאמר, במהלך הקטטה הוציא הנאשם סכין ודקר את המנוח ברכו הימנית מצידה הפנימי דקירה אחת קטלנית. נטען כי אף אם יטען הנאשם כי נטל את הסכין תחילה לצורך הפחדה הרי שבסוף בחר לעשות בה שימוש ולדקור את המנוח באזור רגיש בגופו, והתנהגות זו של הנאשם הובילה לתוצאה טרגית, וכי הנזק שנגרם משליך על המעגלים שסבבו את המנוח, הוריו משפחתו ואחיו של המנוח. נטען כי גם אם ההגנה תטען כי הנאשם לא התכוון למעשיו, יש לקחת בחשבון את עוצמת המעשה ועוצמת הדקירה שהביאה לקטיעת עורק הירך.

לאור האמור לעיל סבורה ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם במקרה זה כולל מאסר הנע בין 66 חודשים ל-9 שנים.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נטען כי מדובר בנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי, אשר הודה בכתב האישום המתוקן, נטל אחריות על מעשיו וסייע למנוח יחד עם המעורבים האחרים לאחר הדקירה, באמצעות הסעתו ברכב למוקד חרום ולאחר מכן למוקד מד"א.

ב"כ המאשימה הפנתה לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם, המתאר את קורות חייו והרקע המשפחתי ממנו הגיע. צוינו דברי הנאשם בתסקיר כי ביצע את המיוחס לו מתוך קלות דעת והשפעת אלכוהול, ואת הבנתו ביחס לחומרת מעשיו ושיקול הדעת המוטעה, והבעת החרטה הכנה והעמוקה על מעשיו וצער על מותו של המנוח.

לאור האמור ובהתחשב בקשיים הראייתיים, בגילו הצעיר של הנאשם בזמן ביצוע העבירה ובניסיון הנאשם יחד עם האחרים לסייע למנוח, וכן בהתאם לתיקון החוק באשר לענישה המקסימלית בעבירת ההמתה בקלות דעת, עתרה המאשימה למקום את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של המתחם ולהטיל עליו עונש של 5 וחצי שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה מרתיע ופיצוי עבור משפחת המנוח.

ב"כ המאשימה הדגישה כי הקשיים הראייתיים, העדר עבר פלילי וניסיונו של הנאשם לעזור למנוח, הביאו את המאשימה להסדר שהוצג שתקרתו 5 וחצי שנות מאסר בפועל.

צוין כי בשל נסיבותיו המיוחדות של מקרה זה, ובשל העובדה שהורי המנוח הם קרובי משפחה של הנאשם, הם בחרו שלא לקחת חלק בהליך בדרך של הגשת תצהיר נפגע העבירה, תסקיר נפגע עבירה או להעיד לעונש.

ביחס לפיצוי נטען כי עליו להיות בהיקף כזה שיהלום את מידת הכאב והאובדן של נפגעי העבירה על מות בנם, מבלי

שהשאלה בדבר יכולתו הכלכלית של החייב תהיה זו שתכריע לעניין גובה הפיצוי, ומה שצריך להיות לנגד עיניו של בית המשפט הוא הסבל ומידת הנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של הפוגע.

4. ב"כ הנאשם טענה שהנאשם ומשפחתו אינם ממעיטים בחומרת האירוע.

ב"כ הנאשם חלקה על דברי ב"כ המאשימה ביחס לכוונה לגרום לתוצאה שנגרמה, **"אני חולקת על דבריה של חברתי, שאין להתייחס לזה שהנאשם לא התכוון לגרום לתוצאה שנגרמה, שכן הסעיף בו הורשע הנאשם הוא עבירה של הריגה בקלות דעת"**.

גם ביחס לעצמת הדקירה חלקה על טענות ב"כ המאשימה **"כי מדובר היה בעוצמה של דקירה, זה לא נתמך בשום דבר מהראיות שיש בתיק, גם לא מתעודות רפואיות. נכון קיימת דקירה אנחנו לא חולקים על זה, אותה דקירה במקום ודווקא המקום שבו נדקר המנוח, מעיד על אחת כמה וכמה על חוסר הכוונה של הנאשם והמודעות שלו לתוצאה הקטלנית שקרתה"**.

נטען כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה בתחנת המשטרה כשישב מול החוקר. נטען כי לא מדובר בנאשם שהנורמות העברייניות מוכרות לו והוא לא מתחכם אלא מספר את מה שקרה.

ב"כ הנאשם ציינה את שארע בליל האירוע, כמתואר בכתב האישום המתוקן, וטענה כי אין מחלוקת שהמנוח תקף את הנאשם והאחרים בקרש.

נטען כי הנאשם ניסה להרגיע את המנוח ואף ביקש מתאמר להתקשר לבן משפחה שיבוא וייקח את המנוח, ואולם משלא חדל המנוח להשתולל קרה האירוע המצער.

נטען כי ברשות הנאשם הייתה סכין, ואולם לא הייתה לו כל סיבה להסתובב עם הסכין. נטען כי מדובר בבחור צעיר, נורמטיבי, נעדר עבר פלילי וכפי שעולה מחומר הראיות ומהתסקיר מדובר היה בסכין יפה שהנאשם רצה להראות לבני משפחתו.

נטען כי נכון שאילו לא היה הסכין יכול והאירוע היה נמנע, יחד עם זאת לא ניתן לנתק את כל מה שקרה קודם לכן, בטרם אותו אירוע קשה.

נטען כי מהרגע שהמנוח נפצע הנאשם עשה כל שביכולתו למנוע את התוצאה הטרגית ופינה את המנוח אל מוקד רפואי ומשם למוקד מד"א, וממד"א הובהל המנוח באמצעות אמבולנס לבית החולים, כאשר הנאשם היה אתו באמבולנס. צוין כי יש עדות בתיק של הפרמדיקים המציינת שהנאשם סייע להם בזמן הנסיעה בטיפול במנוח ועד לבית החולים.

נטען כי מדובר בעבירה חדשה, והעונש שבצידיה הופחת באופן משמעותי מעבירת ההריגה הרגילה, היינו 12 שנה חלף 20 שנה. לטענת ב"כ הנאשם השינוי הזה משליך בהכרח על רמת הענישה, ולאור נסיבות המקרה בענייננו והמחשבה הפלילית של הנאשם, קלות הדעת במקרה זה קרובה יותר לעבירה של גרימת מוות ברשלנות.

ב"כ הנאשם ציינה והדגישה כי יש לתת משקל משמעותי לכך שהנאשם רצה לעזוב את המקום, והמנוח בגופו מנע ממנו לעזוב תוך אלימות כלפיו.

נטען כי יש לקחת בחשבון שמדובר באירוע שהוא ספונטני ולא מתוכנן.

ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה לעניין אותם המרכיבים שיש לקחת בחשבון בעת גזירת הדין, כאשר בעבירות מהסוג הזה יש להתייחס לנסיבות המעשה, עוצמת האלימות, מספר המכות, חבירה לאחרים, התנהגות הנאשם לאחר האירוע, התנהלות המנוח קודם לגרימת מותו וטיב המחשבה הפלילית, האם היה אדיש או קל דעת לתוצאת המעשה.

"במקרה שלנו כאשר אנו מסתכלים על נסיבות העושה ונסיבות המעשה, הכף לטעמנו נוטה להקל עם הנאשם באופן משמעותי. ההסדר שאליו הגענו כאשר המדינה מגבילה עצמה ל-5 וחצי שנים, וההגנה חופשיה בטיעוניה, אין בה כדי להעיד ולו במעט שההגנה סבורה שהעונש הראוי לנאשם זה קרוב אפילו לרף הענישה שהוסכם".

נטען כי יש מכלול בעיות בחומר הראיות בתיק, וקשיים ראייתיים משמעותיים שהביאו את ההגנה ואת המדינה להגיע להגבלה מהסוג הזה. לעניין זה השיבה ב"כ המאשימה כי מעבר להודאתו של הנאשם הקשיים שנמצאים הם לא כאלה ממשיים אלא מצטברים לקשיים אותם ראתה המאשימה, שהוביל להסדר כפי שהוצג.

ב"כ הנאשם הפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן, לכך שצוין כי הנאשם אינו בעל מוטיבים עברייניים, נעדר עבר פלילי, שטרם מעצרו עבד מגיל 14 במקומות עבודה מסודרים, דבר המעיד על יכולת תפקודית במסגרת. בכל הנוגע להערכת סיכוי ושיקום נטען כי נרשמו ע"י קצין המבחן דברים טכניים מבלי להתייחס באופן פרטני לנאשם.

נטען כי מדובר בתסקיר חיובי ואולם ביחס להמלצה לעונש הרתעתי נטען כי לכל אדם עונש הרתעתי יכול להיות שונה, ולנאשם הזמן הזה שהוא יושב במעצר הוא הרתעתי מאוד, וכל יום מבחינתו הוא קשה, יום בו הוא מנותק מהסביבה הטבעית שלו, מהמשפחה שלו.

ב"כ הנאשם הפנתה לעדות אחיו של הנאשם, ולכך שהנאשם מגיע ממשפחה נורמטיבית, אנשים ששירתו בצבא בהתנדבות, ועובדים בעבודות ובתפקידים מכובדים.

נטען כי הנאשם עצור מיום 21.4.2019, נקלט בבית הסוהר באוהלי קידר ביום 7.5.19, והוגש בהסכמה המסמך מאת קצינת האסירים ביחס לתהליכים שעושה הנאשם מיום קליטתו בבית הסוהר (נ1), ונטען כי הנאשם משתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול, משמש כעצור תומך, ובמסגרת תפקידו שווה כמפקח על עצורים בעלי מורכבות נפשית והשתתף בקורס עזרה ראשונה.

לדברי ב"כ הנאשם **"כאנשים מבחון לא מבינים את המשמעות של מתן אחריות מהסוג הזה לעצור"**, זאת כאשר ראש תחום העו"ס מלווה אותו באופן רציף, ומנסה לשלב את הנאשם בכל הליך שהוא מעבר לנדרש לאור היכולות החיוביות שלו ולאור התפקוד החיובי שלו בבית הסוהר.

ביחס לפסיקה אותה הגישה ב"כ המאשימה, ציינה ב"כ הנאשם כי כלל הפסיקה שהוגשה אינה בגין העבירה שהנאשם נותן את הדין היום, אלא בגין הדין הקודם. עוד נטען כי בחלק מהפסיקה מדובר בדקירות בבטן, בצוואר, ובאנשים בעלי עבר פלילי שלא הגישו עזרה, וצוין כי מדובר באירועים חמורים יותר מענייננו.

ביחס לת"פ 24045-12-15 אליו הפנתה ב"כ המאשימה, צוין כי הערעור שהוגש על פסק דין זה (ע"פ 3891/19) התקבל באופן חלקי, כך שהמערער זוכה מעבירת ההריגה ותחתיה הורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה ועונש

המאסר שנגזר עליו הועמד על 32 חודשי מאסר.

ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה שברובה מדובר בעבירות הריגה.

נטען כי בנסיבות העושה ובנסיבות המעשה בענייננו יש להטיל על הנאשם ענישה שדומה יותר לענישה של עבירות גרם מוות ברשלנות. נטען במקרה הזה היו מעורבים אחרים שכנגדם יש כאן סוג של אכיפה בררנית.

ב"כ הנאשם טענה כי לא מדובר במקום בו צריך למצות את הדין עם הנאשם, ועתרה שלא להטיל על הנאשם עונש העולה על 24 חודשי מאסר **"אני סבורה שבענישה הזו יש בה כדי להרתיע את הנאשם הספציפי הזה, אנו מדברים על בחור צעיר נעדר כל עבר פלילי"**.

ביחס למשפחה, הבהירה ב"כ הנאשם שעוד ביום הלווית המנוח נערכה סולחה בין המשפחות. ביחס לדברים אלו טענה ב"כ המאשימה כי לא ידוע להם לגבי קיומה של הסולחה.

לעניין הפיצוי עתרה ב"כ הנאשם כי גובה הפיצוי שייקבע על ידי בית המשפט יהיה מידתי למידותיו של הנאשם וציינה כי מדובר בנאשם צעיר, כבן 19, שהיה אמור להתחתן בסמוך למעצרו ולבנות את ביתו.

נטען כי מדובר באירוע מצער, מדובר בנאשם שלא רצה שהאירוע יקרה, ועל כך יש למקום את עונשו של הנאשם בתחיתו של ההסדר אליו הגיעו הצדדים, ולא להטיל עליו ענישה שהיא מעל ל-24 חודשים.

הנאשם אמר שהוא מצטער על המעשים, הוא לא התכוון לדקור ולהרוג **"העונש הכבד שקיבלתי שאיבדתי את החבר הכי טוב שהיה לי. אני לא תכננתי את זה, הוא היה החבר הכי טוב..."**.

הערכים המוגנים

5. כאמור הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו המאשימה תטען לעונש מאסר ברף עליון של 5 וחצי שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, ופיצוי למשפחת המנוח, וב"כ הנאשם תטען טיעון פתוח לעונש.

זהו למעשה טווח ענישה מוסכם, שהוא תוצאת **"מיצוי כוח המיקוח של כל אחד מהצדדים להליך, בשים לב לכלל נסיבות התיק..."** ע"פ 512/13 פלוני נ' מ"י (4.12.2013). ביחס לשאלה האם יש צורך בקביעת מתחם עונש הולם כאשר נקבע טווח ענישה מוסכם, אפנה לע"פ 512/13 דלעיל בו צוטטה בהסכמה הגישה לפיה במקרים בהם קיים ספק אם הסדר עומד במבחנים אשר נקבעו לשאלת כיבוד הסדרי טיעון, אזי מצווה בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם ואת העונש במסגרתו. משכך, קביעת מתחם במקרים אלו שמורה למקרים בהם קיים ספק.

עוד אפנה לע"פ 6943/16 גלקין נ' מ"י ואח' (28.1.2018), בו התייחסות ליחס בין הסדרי טיעון לתיקון 113 ולקביעת מתחם עונש הולם :

"יש להבחין בין מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט לבין טווח ענישה שעליו מסכימים

הצדדים במסגרת הסדר טיעון ... הקשר בין תיקון 113 לבין הסדרי טיעון אינו ברור. די לומר כי התיקון אינו מתייחס למצב של הסדר טיעון... לטעמי, אין זה נכון או ראוי - ודאי במקרה כזה - להרחיב בקביעת המתחם."

לאור טווח הענישה המוסכם במסגרת ההסדר, על פני הדברים אינני מוצא מקום לספק בכיבודו, ואין מקום לקביעת מתחם עונש הולם.

6. הנאשם כאמור הורשע בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת, כאשר במהלך קטטה הוציא הנאשם סכין שהייתה ברשותו ובאמצעותה דקר את המנוח ברכו הימנית מצדה הפנימי, דקירה אחת, אשר גרמה לפצע שאורך תעלתו הוא כ-7.5 ס"מ, לפגיעה בווריד הירך, ולקטיעה של עורק הירך והלם תת נפחי. במעשיו אלה, גרם הנאשם למותו של המנוח.

בביצוע העבירה פגע הנאשם בערך הראשון במעלה - קדושת החיים. קדושת החיים הינה בבחינת ערך עליון, אשר הפגיעה בו הינה פגיעה ביסוד ובבסיס הערכים.

ר' ע"פ 10358/08 איסמעיל אזברגה נ' מ"י (16.3.2010):

"המערער בקור רוח חילל את ערך קדושת החיים, שהינו ערך עליון בשיטת המשפט הישראלי."

בעקבות מעשיו של הנאשם והדקירה הקטלנית, חיי של המנוח נגדעו.

7. לצד החומרה היתרה שבפגיעה הקשה בערך הראשון במעלה, חיי אדם, יש לבחון היטב את הנסיבות של ביצוע העבירה, וכפי שיפורט להלן, לצד החומרה, קיימות נסיבות אשר לא ניתן להתעלם מהן בגזירת העונש.

ביום 21.4.19 שהו יחד הנאשם, המנוח תאמר וחאלד במגרש חניה, הדליקו מדורה ושמו אלוהול. בהמשך הצטרף למפגש גם קטין. סמוך לשעה 1:36 כאשר הנאשם, תאמר והקטין התיישבו ברכב בכוונה לעזוב את המקום, פנה אליהם המנוח ודרש מהם להישאר, ואף דחף את תאמר. בהמשך התפתחה קטטה בין המנוח לבין הנאשם תאמר וכאלד. תחילה הנאשם ניסה להפריד בין תאמר לבין המנוח ובתגובה לכך המנוח הרים קרש מהרצפה והיכה באמצעותו את תאמר והנאשם. במהלך הקטטה, הנאשם הוציא סכין שהייתה ברשותו ובאמצעותו דקר את המנוח ברכו הימנית מצדה הפנימי דקירה אחת. בעקבות הדקירה המנוח החל לדמם ונפל על הקרקע.

הדין הפלילי עניינו לא רק בתוצאת המעשה, אלא הענישה קשורה גם באופן ביצוע מעשה העבירה, ולכך השלכה על מדרג החומרה בכל מקרה ועל הענישה כפועל יוצא מכך.

יש לתת משקל לכך שלא היה תכנון מוקדם, ולכך שהנאשם יחד עם האחרים התיישבו ברכב בכוונה לעזוב את המקום, ואולם בהמשך התפתחה קטטה שבמהלכה הוציא הנאשם סכין ודקר את המנוח דקירה אחת.

למקום דקירות בכלל, והדקירה הקטלנית בפרט, יש משקל גם כאשר התוצאה הינה הקטלנית ביותר. למקום הדקירה, ומידת הסיכון המובנה בביצועה באותו מקום בגופו של הקרבן, השלכה על החומרה בה יש לראות את נסיבות ביצוע המעשה. בעניינו מדובר בדקירה אחת קטלנית ברכו הימנית של המנוח מצדה הפנימי, אשר גרמה למותו של המנוח.

לצד החומרה הרבה של נסיבות ביצוע המעשה, של דקירה באמצעות סכין ברכו של המנוח, אין מדובר בדקירה באזורים המועדים יותר לסכנה, ואשר דקירה בהם מעידה על כוונה של המבצע, כגון בחזה או בצוואר. בחינת הנסיבות צריכה להיות מאוזנת, ולצד החומרה הרבה בדקירה עצמה, יש למקום הדקירה כדי להדגיש את היעדר רצונו של הנאשם להגיע לתוצאה הטראגית.

יש לבחון גם את השתלשלות העניינים שלאחר מכן. השתלשלות עניינים זו לאחר ביצוע הדקירה, בטרם נקבע מותו של המנוח, הינה חלק ממכלול הנסיבות של ביצוע העבירה.

לאחר שביצע את הדקירה, הנאשם ותאמר העלו את המנוח לרכב והסיעו אותו למוקד חירום שהיה סגור. בהמשך לכך השניים הובילו את המנוח, כאשר הוא מחוסר הכרה למוקד מד"א. המנוח הועבר באמצעות האמבולנס תוך כדי ביצוע ניסיונות החייאה למרכז הרפואי שם נקבע מותו.

עולה מהאמור כי הנאשם ניסה, ככל יכולתו, לעזור למנוח, ולהביאו לקבלת טיפול, ופעל כך בפועל.

מדיניות הענישה ומתחמי עונש הולם לפני תיקון 137 - השפעתם על ענישה לאחר התיקון

8. הנאשם כאמור הורשע על פי הודאתו, בעבירה של המתה בקלות דעת, עבירה לפי סעיף 301 ג' לחוק העונשין.

מדובר בעבירה חדשה בספר החוקים אשר נקבעה במסגרת תיקון 137 לחוק העונשין. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 10.07.19.

העונש הקבוע לצד עבירת המתה בקלות דעת הינו 12 שנות מאסר: **"הגורם למותו של אדם בקלות דעת, דינו - מאסר שנים עשרה שנים"**.

לטענת ב"כ המאשימה עובר לרפורמה בתי המשפט הבדילו בין מי שביצע עבירת הריגה מתוך יסוד נפשי של אדישות שהינו חמור יותר, לבין מי שביצע עבירת הריגה מתוך יסוד נפשי של קלות דעת. צוין כי אבחנה זו שבין קלות דעת לאדישות משמעותית יותר כיום לאור תיקון 137, שקבע בסעיף 301 ג' את עבירת ההמתה בקלות דעת ככזו שהעונש

המירבי בגינה עומד על 12 שנות מאסר, שעה שהמתה ביסוד נפשי של אדישות עולה כדי רצח שהענישה בגינו נעה בין ענישת מאסר עולם חובה לבין מאסר עולם כעונש מקסימלי.

נטען כי הרפורמה באה לבטא את המדרג הנ"ל ולעגנו בחקיקה, ואולם אין בכוונת המחוקק להוביל לשינוי לקולא במתחמי הענישה.

מנגד, טענה ב"כ הנאשם כי הפחתת הרף המקסימאלי של הענישה ל-12 שנות מאסר משליך בהכרח על רמת הענישה ולאור נסיבות המקרה בענייננו והמחשבה הפלילית של הנאשם, קלות הדעת במקרה זה קרובה יותר לעבירה של גרימת מוות ברשלנות.

סבורני כי אין לקבל את הגישה לפיה מתחמי ענישה קודמים וענישה קודמת ישמשו לקביעת ענישה כעת, ואין לקבל עמדה שהתיקון אינו משפיע על מתחמי העונש ההולם או על הענישה.

מדובר בתיקון מהותי, הן ביחס לעונש המקסימלי לצד העבירה, והפחתתו מ-20 שנות מאסר ל-12 שנים, והן בתיקון מהותי מבחינת התייחסות המחוקק למשמעות היסוד הנפשי בעבירה. המחוקק הקל בעבירה של המתה בקלות דעת, ומנגד קבע מדרגי ענישה שונים אשר בחלקם מהמחמירים ביותר, להמתה ביסוד נפשי של אדישות.

תיקון מהותי זה משפיע השפעה מהותית על מתחמי הענישה אשר יש לקבוע לאחר קבלתו, ועל הענישה בפועל.

העבירה הינה עבירה חדשה בספר החוקים. קודם לחקיקת תיקון 137, היה לצד ביצוע עבירה של המתה בקלות דעת עונש של 20 שנות מאסר. עבירת ההריגה כללה ענישה מקסימלית זזה הן לקלות דעת והן לאדישות.

מובן כי בפסיקה נעשתה בעבר האבחנה המתאימה בין הריגה אשר בוצעה בקלות דעת לבין הריגה שבוצעה ביסוד נפשי של אדישות, אולם זו גם זו היו במסגרת אותה הוראת חוק, ובכל אחד מהמקרים הענישה המקסימלית הייתה 20 שנים.

במסגרת השיקולים בקביעת מתחם עונש הולם מובאות נסיבות ביצוע העבירה, ולצידן מובא גם סעיף העבירה והענישה המקסימלית שקבע המחוקק לצידה.

לנסיבות ביצוע העבירה מקום מרכזי בקביעת המתחם, שהינו בעל בסיס אינדיבידואלי לכל מקרה, ובענישה. ואולם, גם לסעיף העבירה ולענישה אשר נקבעה בחוק לצד העבירה יש משקל בקביעת המתחם ובענישה. יחסו של המחוקק לחומרת מעשה הינו מרכיב חשוב בענישה בכלל ובקביעת המתחם בפרט.

הגבול העליון של הענישה אשר לצד עבירה מבטא את יחסו של המחוקק לעבירה. בין לחומרה ובין לקולא. יחס זה של המחוקק צריך לבוא לידי ביטוי כאשר משנה הוא עונש המצוי לצד עבירה, בין לחומרה ובין לקולא.

בע"פ 5855/15 **לוגסי נ' מ"י** (5.6.2016) התייחס בית המשפט העליון לענישה אשר לצידה של עבירת ההריגה, ולכך שמדובר בעונש של 20 שנה, דבר המבטא את עמדת המחוקק ביחס לערכים המוגנים ולחומרת העבירה:

"לא בכדי, העונש הקבוע בצידה של עבירת ההריגה עומד על 20 שנות מאסר, דבר המבטא את עמדת המחוקק ביחס לערכים המוגנים ולחומרת העבירה".

בע"פ 4344/18 **ג'אבר נ' מ"י** (16.8.2019), התייחסות למשמעות הענישה שלצד עבירה, ושם התייחס בית המשפט עמוד 10

לחומרה שרואה המחוקק בעבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין:

"גרימת חבלה בכוונה מחמירה היא עבירה שעונשה המירבי עומד על 20 שנות מאסר. עונש זה איננו רק מגדיר את גבולה העליון של סמכות הענישה שבידי בתי המשפט, אלא גם מבטא את עמדת המחוקק ביחס לחומרת העבירה שבה עסקינן....בקבעו עונש מירבי זה, הורה לנו המחוקק לשקול הטלת עשרים שנות מאסר בפועל על נאשם שנמצא אשם בגרימת חבלה בכוונה מחמירה בנסיבות המצויות בדרגת החומרה הגבוהה ביותר. המחוקק לא דיבר לריק - עלינו להתאים את הענישה הנוהגת לעמדתו זו".

בע"פ 2352/19 2977/17 דנילוב ואח' נ' מ"י (15.10.2019), חזר בית המשפט העליון על האמור לעיל ואף הרחיב, תוך התייחסות לעונשים שהוטלו אל מול עונשי המקסימום הקבועים לצד העבירות.

"כמו כן, סבורני כי אין מקום לשעות לטרוניה שהעלו המערערים ביחס לחומרת עונשיהם. העונשים הקבועים בצד העבירות בהן הם הורשעו עומדים על עשרים שנות מאסר (בגין שוד בנסיבות מחמירות) ועל שלוש שנות מאסר (בגין הפקרה אחרי פגיעה). העונשים שהושתו על המערערים אינם מגיעים אפילו למחצית מעונשי מקסימום אלה. כבר נזדמן לי להעיר בע"פ 4344/18 גאבר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (16.8.2019) כי עונשי המקסימום הקבועים בצד עבירות אינם רק מגדירים את גבולה העליון של סמכות הענישה שבידי בתי המשפט, אלא גם מבטאים את עמדת המחוקק ביחס לחומרת העבירות. כפי שציינתי שם, בקבעו את עונשי מקסימום אלו המחוקק לא דיבר לריק - שומה עלינו להתאים את הענישה הנוהגת לעמדתו זו".

מובן כי לענישה המקסימלית השפעה על הענישה בביצוע עבירה, לא רק במובן זה שהרף העליון של המתחם, והענישה בפועל לא יעלו על הענישה המקסימלית לצד העבירה. ההשפעה הינה ביחס לכל חלקי הענישה וההתייחסות לעבירה, וביחס לאופן שבו רואה המחוקק את מעשה העבירה, והביטוי הניתן לכך בקביעת הענישה המקסימלית. דברים אלו ישימים הן לחומרה והן לקולא.

מובן שאין הרי קביעת מתחם עונש הולם בעבירה שהעונש לצידה 20 שנות מאסר, כהרי קביעת מתחם בעבירה שהעונש לצידה 12 שנות מאסר. וזאת גם כאשר נותנים אנו את המשקל המרכזי לנסיבות ביצוע העבירה.

לפיכך, סבורני כי משמציים אנו במסגרת הוראת חוק חדשה, קיים קושי בהתייחסות לענישה קודמת לעבירה זו, כבסיס לענישה על בסיס הוראת חוק חדשה.

מובן כי עובר לתיקון 137 היו מתחמי העונש ההולם בעבירת הריגה אשר בוצעה בקלות דעת ברף נמוך מהענישה המקסימלית האפשרית היום בחוק, 12 שנות מאסר.

ואולם אין בכך כדי להביא למסקנה כי מתחמי עונש הולם קודמים אשר הרף העליון שלהם היה פחות מ - 12 שנות מאסר, יכולים להישאר בתוקפם, במובן זה שייחשבו הם כמדיניות ענישה ממנה יש ללמוד ולהשליך על הענישה הנוכחית לאחר התיקון.

גישה זו של ב"כ המאשימה מהווה פגיעה בכלל המחייב הקלה, משהחוק תוקן באופן המקל עם נאשם, ואינה מתייחסת למהותו של התיקון ולהתייחסות הנוכחית של המחוקק לעבירה מסוימת חדשה זו.

אין לומר כי תיקון החוק וקביעת עבירה חדשה השפיע רק על החלק העליון המקסימלי של הענישה.

התיקון משפיע על ההתייחסות לכל טווחי הענישה במסגרת עבירה זו. הענישה המוטלת והמתחמים הנקבעים קשורים גם ליחסם אל הענישה המקסימלית האפשרית במסגרת החוק.

קודם לכן המחוקק ראה בעבירה של המתה, כאשר התבצעה בקלות דעת, כעבירה אשר העונש המקסימלי של 20 שנות מאסר הוא העונש המקסימלי הראוי לה.

כעת המחוקק רואה בעבירת המתה כאשר היא מתבצעת בקלות דעת, כעבירה שחומרתה פחותה משמעותית מעבירת גרימת מוות ביסוד נפשי של אדישות.

האבחנה שביצע המחוקק כעת, מקיפה יותר מאשר אך שינוי הענישה המקסימלית. כעת, לעבירה של המתה ביסוד נפשי של אדישות, אשר עובר לתיקון הענישה המקסימלית בה הייתה זהה לענישה המקסימלית בהמתה בקלות דעת, קיימת שורת הוראות המבחינה בין נסיבות שוהות, ואשר מביאה, בהתאם לנסיבות, לענישה מקסימלית מחמירה יותר, משמעותית, מהענישה הקודמת של 20 שנות מאסר, הכל כפי ההוראות של החקיקה החדשה בתיקון 137, והנסיבות השונות המפורטות שם.

לא ארחיב ביחס לעבירות ההמתה האחרות שנקבעו במסגרת תיקון 137, אך לשינוי משמעותי זה השפעה גם בענייננו, הואיל וכעת התייחסות המחוקק להמתה, הינה התייחסות שונה לא רק באופן פורמאלי או טכני. השוני כעת הינו מהותי, במובן זה שהמחוקק קובע מדרגי חומרה ומדרגי ענישה מפורטים, הקשורים בשורת נסיבות שונות, והמשקל אשר ניתן כעת ליסוד הנפשי, על ידי המחוקק, משמעותי יותר.

ואם בחר המחוקק לשנות באופן כה מהותי ומפורט את ההתייחסות לעבירת גרימת המוות באדישות, אשר הייתה זהה בענישה המקסימלית שלה לעבירת גרימת מוות בקלות דעת קודם לכן, ולצד זאת אף ייחד עבירה חדשה נפרדת להמתה בקלות דעת עם ענישה מקסימלית אחרת, פחותה באופן משמעותי, הרי שלכך השלכה מהותית גם על כל היבטי הענישה בעבירה של המתה בקלות דעת.

המשך הישענות על מתחמי ענישה קודמים בקביעת מתחמי עונש הולם על פי החוק החדש, אף אם פחותים בתקרתם מהעונש המקסימלי היום, משמעותה כי המתחמים יהיו קרובים יותר לענישה המקסימלית הנוכחית, מאשר היו קודם לכן ביחס לענישה המקסימלית הקודמת. בכך נימצא מחמירים עם נאשמים במקום להקל עימם כמצוות המחוקק.

זאת ועוד, גם אם היה מקום לקבל גישה זו של ב"כ המאשימה, הרי שהתייחסות לרף התחתון של המתחמים הקודמים, מחמירה אף יותר עם הנאשמים.

כעת, אילו תימשך אותה מדיניות ענישה, הרי שהרף התחתון של המתחמים יהיה קרוב יותר לענישה המקסימלית מאשר היה אותו רף תחתון קודם לכן.

בכך, שוב נימצא פוגעים בזכות הנאשם לאותה הקלה אשר קבע המחוקק.

קביעת מתחם עונש הולם אינה יכולה להתבצע תוך התעלמות מהעונש המקסימלי הקבוע לעבירה. לא ברף העליון ולא ברף התחתון של המתחם.

כך, גם אם תמצאנה נסיבות ביצוע כמעט זהות, קיים קושי לקבוע את אותו מתחם עונש הולם לעבירה אשר לצידה 12 שנות מאסר, אל מול עבירה שלצידה 20 שנות מאסר.

העובדה שבתי המשפט גם קודם לתיקון 137 נהגו ליתן ענישה מקלה יותר בעבירות המתה אשר היסוד הנפשי שלהן היה קלות דעת אל מול עבירות שהיסוד הנפשי שלהן היה אדישות, אינה משנה מהמסקנות דלעיל.

הבסיס לקביעת המתחמים אז היה אמנם בעיקר לאור הנסיבות המסוימות של ביצוע העבירות, אולם גם לענישה המקסימאלית שקבע המחוקק היה מקום. ואז, גם להמתה בקלות דעת הענישה המקסימאלית היתה של 20 שנות מאסר.

תיקון 137 לחוק העונשין פורסם ברשומות בתאריך 10.1.2019.

סעיף 25(א) לתיקון 137 לחוק העונשין קובע :

"תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן - יום התחילה), והוא יחול על עבירות שבוצעו מיום התחילה ואילך".

סעיף 25(ב) לתיקון 137 לחוק העונשין קובע :

"על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וניתן פסק דין חלוט בעניינה, יחולו הוראות סעיף 5(א) לחוק העיקרי; לענין זה, בבואו לקבוע מהו הדין המקל על העושה, יבחן בית המשפט את מלוא ההסדר הקבוע בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה לעומת ההסדר שהיה קבוע בחוק העיקרי לעניין גרימת מוות ערב יום התחילה (להלן - הדין הישן)".

סעיף 5(א) לחוק העונשין קובע :

"נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה".

אנו רואים כי בתיקון 137 המחוקק לא הסתפק בהפניה לסעיף 5(א) לחוק העונשין, אלא הוסיף כי יש לבחון את מלוא ההסדר החדש, אל מול ההסדר הקודם. מובן כי תוספת זו מתייחסת בעיקר לנסיבות השונות המפורטות בדין החדש, הן לחומרה והן לקולא, בעבירות ההמתה הנוכחיות, וסבורני כי להוראה זו השלכה על כל עבירות ההמתה החדשות, לרבות המתה בקלות דעת.

התייחסות למלוא הסדר החדש, משמעותה התייחסות לשוני המהותי כעת בין עבירות ההמתה השונות, ולטעמי משמעות הדבר הינה קושי בהתייחסות לענישה קודמת לקביעת הענישה הנוכחית.

בעניינינו העבירה בוצעה בתאריך 21.4.2019. תיקון 137 לחוק העונשין נכנס לתוקפו בתאריך 10.7.2019. הכרעת הדין ניתנה בתאריך 21.11.2019.

העבירה בוצעה לפני יום תחילתו של החוק, אך טרם ניתן פסק דין חלוט, ולפיכך חלות הוראות סעיף 5 (א) לחוק העונשין. אין חולק כי תיקון 137 לחוק העונשין, ביחס לעבירת המתה בקלות דעת, הינו חיקוק מקל לעומת הוראת החוק הקודמת, סעיף 298 לחוק העונשין אשר קבע 20 שנות מאסר. לפיכך חל על הנאשם החיקוק המקל אשר הינו סעיף 301 ג' לחוק העונשין, הנוכחי.

מכל האמור יש לבחון את מעשהו של הנאשם על בסיס העבירה הנוכחית לגרימת מוות בקלות דעת, וקיים קושי להתייחס למתחמי ענישה ולענישה קודמים.

כאמור לעיל, אין מקום לקביעת מתחם עונש הולם במקרה זה, לאור הסדר הטיעון אשר כלל טווח ענישה מוסכם, אשר אינני מוצא ספק בכיבודו. יחד עם זאת, גם כאשר לא נקבע מתחם, יש לבחון את הפסיקה והענישה במסגרתה, תוך התייחסות למדיניות הענישה, ואולם אך למדיניות ענישה שלאחר תיקון 137.

ככלל, משקלה של מדיניות הענישה הינו מוגבל, וזהו אך אחד מהשיקולים. הענישה אינה טכנית, וקשורה היא בנסיבות המסוימות בכל מקרה.

ר' ע"פ 5195/11 **גיאורגי קריניאן נ' מ"י** (28.3.2012), בו, תוך התייחסות לעקרון אחידות הענישה, נקבע כי יש לשקול היטב את הנסיבות המיוחדות של כל נאשם:

"עקרון אחידות הענישה איננו כלל הכרעה סופי ומוחלט, מין "סרגל מכאני" שממנו אין לסטות... אין לבצע פעולת "העתק-הדבק" מנאשם בתיק אחד לנאשם בתיק אחר רק בשם עיקרון אחידות הענישה. שומה על בית המשפט לשקול היטב את הנסיבות המיוחדות של כל נאשם ונאשם, על מנת לחתור לענישה ההולמת את העבירה על פי אמות המידה המקובלות במשפטנו. הסתייגות זו מפני אחידות נוקשה ועיוורת הודגשה פעמים רבות בפסיקות שיצאו מלפני בית משפט זה..."

עוד ר' ע"פ 3877/16 **פאדי ג'באלי נ' מ"י** (17.11.2016), בו נקבע כי מדיניות הענישה הינה רק אחד מהשיקולים, וכי קביעת המתחם אינה ענין אריתמטי:

"כפי שנפסק לא אחת "אין זהות בין מתחם העונש ההולם ובין מדיניות הענישה הנוהגת והובהר כי מתחם העונש ההולם מגלם 'הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים' וכי מדיניות הענישה בעבירה הנתונה היא רק אחד מאותם שיקולים"... עוד נפסק כי קביעת מתחם העונש ההולם איננה עניין אריתמטי וכי לבית המשפט נתון בהקשר זה מרחב מסוים של גמישות שאין להתערב בו בייחוד אם העונש שנגזר בסופו של יום אינו חורג מן הראוי וההולם."

ור' ע"פ 4447/13 **חאתם קוידר נ' מ"י** (24.11.2014), בו נקבע כי שיקול הדעת השיפוטי אינו בנוי רק על העונש הנוהג אלא בעיקר על פי העונש ההולם:

"מעל לכל, יש לזכור כי שיקול הדעת השיפוטי לעניין הענישה לפי תיקון 113 לחוק העונשין, אינו בנוי רק על פי העונש הנוהג, אלא בעיקר על פי העונש ההולם."

9. לאור מועד כניסת תיקון 137 לתוקף, ניתן למצוא פסיקה מועטה שלאחריו.

- ת"פ 80055-01-19 (מחוזי- ב"ש) מ"י נ' **בורובסקי** (6.11.2019)- הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת, לפי סעיף 301ג' לחוק העונשין. תיקון 137 לחוק העונשין נכנס לתוקפו בטרם הוכרע דינו. הנאשם פגש את המנוח בסמוך לקיוסק, פנה למנוח ושאלו האם הוא "מוכר"? כשכוונתו הייתה לסמים. המנוח השיב בשלילה, החל ויכוח בין השניים, בהמשך תקף הנאשם את המנוח באמצעות אגרופים בפניו וכן הכה את המנוח באמצעות בקבוק בירה מזכוכית שהחזיק בידו. כתוצאה מכך נפל המנוח על המדרכה והנאשם המשיך ותקפו באגרופיו ובעט בו באזור ראשו וביתר חלקי גופו בעוד זה שוכב על המדרכה ומנסה לקום. בשלב זה עזב הנאשם את המנוח, והחל ללכת מהמקום. המנוח קרא לעבר הנאשם "תחזיר לי את הפלאפון שלי", קם על רגליו והחל ללכת בעקבות הנאשם עד שהגיע אליו והנאשם שהבחין במנוח שהגיע אליו שב ותקף את המנוח באמצעות מכת אגרוף בפניו. כתוצאה מכך נפל המנוח על המדרכה ואיבד את הכרתו. הנאשם ניסה להעיר את המנוח ללא הצלחה. למקום הגיעו אנשים נוספים שהזעיקו את המשטרה ואת מד"א והנאשם עזב את המקום טרם הגעת מד"א. עם הגעת מד"א למקום נקבע מותו של המנוח. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין 3 ל-9 שנות מאסר והשית על הנאשם חמש שנות מאסר וחצי החל מיום המעצר, מאסרים על תנאי ופיצוי כספי בסך ₪ 75,000 לאמו של המנוח. (הוגש ערעור מטעם המאשימה אשר טרם ניתן בו פסק דין - ע"פ 8470/19).

- ת"פ (מחוזי- חיפה) 44691-09-18 מ"י נ' **פז'טנב** (23.12.2019)- הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעבירה שעניינה המתה בקלות דעת, לפי 301ג' (ג) לחוק העונשין, ובתקיפה הגורמת חבלה ממשית והדחה בחקירה. כעולה מכתב האישום המתוקן בו הורשע, ביום 3.9.18, לאחר שהוברר לנאשם כי המנוח השתתף באירוע של תקיפת חברו, הנאשם חפץ לתקוף את המנוח ומשפגש בו באקראי, ניגש אליו ואז התפתח ויכוח בין הנאשם למנוח. בעקבות הויכוח היכה הנאשם את המנוח באגרוף בראשו, המנוח נפל לארץ ואיבד את הכרתו. אדם נוסף שהיה בקרבת המנוח היכה את הנאשם בגבו והנאשם הגיב בהכאת אותו אדם בכתפו ובאגרוף בפניו. כעבור מספר שניות, הנאשם ניגש אל המנוח, שהיה שרוע על הארץ, והחל לבצע בו פעולות החייאה, ובמקביל ביקש מאותו אדם נוסף שנכח במקום שיזמין אמבולנס, ואשה שעמדה בסמוך אכן הזמינה אמבולנס. הנאשם אמר לאותו אדם כי כשיגיעו כוחות ההצלה ומשטרה, ימסור כי המנוח נפל מאופניו, במטרה לטשטש את מעשיו, ואותו אחר שחשש מהנאשם מסר גרסה זו לצוות מד"א ולשוטרים שבאו למקום. המנוח נלקח לבי"ח כשהוא חסר הכרה ומונשם, והיה מאושפז שם, ומותו בביה"ח נקבע ביום 7.9.18. המאשימה עתרה לעונש בן 6 שנות מאסר ואילו ב"כ הנאשם עתר לעונש בן 4 שנות מאסר. עתירות הצדדים הצביעו על הקשיים הראייתיים שהביאו לגיבוש הסדר ה"טווחים" האמור, בין 4 ועד 6 שנות מאסר. בית המשפט העמיד את מתחם הענישה על עונש מאסר הנע בין שלוש לתשע שנים, זאת לצד עונש מאסר מותנה ופיצוי למשפחת המנוח, והשית על הנאשם 54 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים ופיצוי לאביו של המנוח בסך ₪ 20,000.

ת"פ (מחוזי- מרכז) 37211-06-18 מ"י נ' **טיקליאן** (30.5.2019)- הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות

כתב אישום מתוקן, לאחר שמיעת חלק מפרשת התביעה ובמסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין. הנאשם הגיע למועדון, בו שהה המנוח. הנאשם יצא מהמועדון, ובסמוך אל דלת הכניסה למועדון פגש במנוח אשר ביקש ממנו סיגריה, הנאשם השיב כי אין ברשותו סיגריה, ובהמשך, במהלך דין ודברים ביניהם, המנוח קרא לנאשם בכינוי שנתפס בעיני הנאשם ככינוי מעליב המתייחס למוצאו, ובין השניים החל ויכוח. בהמשך התקרבו אחרים המכירים את הנאשם, אל עבר הנאשם והמנוח, אחד מהם דחף את המנוח אשר זז לאחור. אז התקרב הנאשם אל המנוח והכה אותו שלוש פעמים באמצעות אגרוף באזור פניו וצווארו. אחד מהאחרים ניסה להרחיק את הנאשם מהמנוח, אך הנאשם קרב שוב למנוח והכה אותו בכוח רב באמצעות אגרוף בפניו. מעוצמת המכה המנוח נפל לאחור וראשו הוטח במדרכה. מיד לאחר מכן, ברח הנאשם מהמקום כשהוא מותיר את המנוח שרוע על המדרכה. אמבולנס הוזעק אל המקום ופינה את המנוח לבית חולים, שם הובהל אל חדר הטראומה. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמה למנוח חבלה בראשו, עם סיבוכים נלווים, אשר הביאו לפטירתו שלושה ימים. נקבע כי מתחם העונש ההולם יקבע לאור תיקון 137 לחוק העונשין, והמתחם הועמד על 54 חודשים ועד 9 שנות מאסר בפועל לצד פיצוי משמעותי, ונגזר על הנאשם עונש של 54 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך ₪ 40,000 לאשתו ובנו של המנוח.

ניתן לראות בכל המקרים דלעיל כי הנסיבות שם חמורות מבעניינו.

הענישה

10. הנאשם יליד 1999 והוא נעדר עבר פלילי.

להלן תמצית מתסקיר שירות המבחן אשר סוקר את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, אשר חלקן לא יפורט מפאת צנעת הפרט.

מהתסקיר עולה כי הנאשם, בן 20, רווק, עד למעצרו התגורר עם משפחתו, ועבד לדבריו בבית דפוס. תוארה משפחת הנאשם, והקשר הקרוב של הנאשם עם בני משפחתו. הנאשם שלל מעורבות של מי מבני משפחתו בפלילים.

צוין כי הנאשם סיים לימודיו כשהיה בגיל 13, לאור מצבה הכלכלי של משפחתו. לדבריו החל מגיל 14 השתלב במקומות עבודה שונים, עד למעצרו הנוכחי.

שירות המבחן ציין בתסקיר את התייחסות הנאשם לביצוע העבירה בתיק, ולכך שביצע את המעשים בתיק מתוך קלות דעת ובהשפעת אלכוהול. הנאשם מסר שהוא מבין בדיעבד את חומרת מעשיו וכי שיקול הדעת שלו היה מוטעה וחסר אחריות, והביע חרטה כנה ועמוקה על מעשיו וצער רב על מותו של נפגע העבירה.

ביחס לסכין, מסר הנאשם כי מצא את הסכין ורצה להראות אותה לחבריו במהלך המפגש, ולדבריו לא היה בכוונתו להשתמש בסכין, ומבין בדיעבד שלא היה צריך להסתובב עם הסכין, וכי אילולא הסכין שהייתה ברשותו בעת אירוע העבירה, יכול היה להימנע מותו של נפגע העבירה.

הנאשם ציין בפני שירות המבחן כי הוא ונפגע העבירה קרובי משפחה והכירו זה את זה לאורך שנים רבות, היה להם קשר קרוב, והדגיש כי לא הייתה לו כל כוונה לפגוע בנפגע העבירה והוא מצר על פגיעתו המתוארת בכתב האישום המתוקן.

צוין כי הנאשם שלל מעורבות באירועי אלימות קודמים בחייו ופרט למעשיו המתוארים בכתב האישום לא היו מקרים בהם איבד שליטה על מעשיו.

שירות המבחן ציין כי משיחה שערך עם אחיו של הנאשם, תיאר את הנאשם כבחור נורמטיבי ורציני ללא עבר פלילי, ועל כוונותיו של הנאשם להתחתן. באשר למערכת היחסים של הנאשם עם משפחתו של נפגע העבירה תיאר כי קיימת סולחה והמשפחות נמצאות בקשר טוב כיום, מדובר במשפחה מורחבת המקיימת קשר קרוב על אף המקרה הטראגי.

שירות המבחן התרשם כי מדובר בבחור צעיר, בעל יכולת חשיבה תקינה וכושר ביטוי תקין, אשר מבטא שאיפות לתפקוד תקין יותר במישורי חייו השונים כפי שמתבטא ביציבותו התעסוקתית.

ביחס לגורמי הסיכון התרשם שירות המבחן מהשפעה שלילית של שימוש באלכוהול אשר ייתכן והביאה להתנהגותו של הנאשם בביצוע העבירה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לערוך חשיבה מראש על המחירים אותם יאלץ לשלם בגין התנהלותו במצבים של לחץ ובמצבים בהם מצוי בסביבת גורמים שליליים בסביבתו. עוד התרשם כי הנאשם התקשה לבחון את התנהלותו בעת מעשיו באופן ביקורתי ושקול ולהבין את משמעות הנזק של מעשיו.

ביחס לגורמי הסיכון התרשם שירות המבחן כי הנאשם אשר נעדר עבר פלילי קודם, מגלה כוחות לתפקוד תקין במישור התעסוקתי. בנוסף לקח שירות המבחן בחשבון את האחריות שמפגין כלפי בני משפחתו ואת השאיפות של הנאשם לתפקוד תקין בהיבט תעסוקתי ומשפחתי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מביע חרטה וצער עמוק על פטירתו של נפגע העבירה, ולקח בחשבון את חווייתו המרתיעה של הנאשם מהמעצר והריחוק ממשפחתו בהם מצוי כיום, ואת ההליך המשפטי המתנהל כנגדו ומהווה עבורו כגורם הרתעתי משמעותי.

לאור האמור לעיל ולאור חומרת העבירה, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש הרתעתי מוחשי אשר יחדד עבור הנאשם את המחירים להתנהגותו ויהווה גורם מציב גבולות עבורו.

11. ההסכמה העונשית הינה לטווח שהרף העליון בו כולל מאסר בפועל למשך חמש שנים ו-6 חודשים.

הנאשם נעדר עבר פלילי, יליד 1999, ולגילו הצעיר יש לתת משקל. כן יש לתת משקל לקבלת האחריות המלאה על ידו, ולחרטה שהוא מביע על מעשהו. יש לציין כי קבלת האחריות של הנאשם על מעשיו באה למרות קושי ראייתי שנטען כי היה קיים, ועובדה זו מחזקת את המשמעות החיובית של קבלת האחריות.

בעניינו של הנאשם הוגש כאמור תסקיר, המתאר את החרטה והצער שמביע הנאשם על פטירתו של נפגע העבירה, וציין כי ההליך המתנהל כנגדו מהווה עבורו גורם מרתיע. יחד עם זאת לאור חומרת העבירה המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש הרתעתי מוחשי.

לאחר בחינת מכלול הנסיבות כאמור, אני מוצא כי לאור גילו של הנאשם, הודאתו, קבלת האחריות, והחרטה שהביע, יש להטיל ענישה בהיקף נמוך מהרף העליון.

מנגד על הענישה להיות ענישה ממשית, אשר תביא לידי ביטוי את חומרת מעשיו של הנאשם, ואת התוצאה הטראגית כתוצאה ממעשיו, והיא מות המנוח. הנאשם עושה שימוש בסכין ודוקר את המנוח דקירה המביאה למותו. מעשה חמור מאוד זה מחייב מענה עונשי ראוי.

לצד זאת קיימים הנימוקים לקולא לעיל, ונוסף להם נימוק אשר הינו המרכזי להקלה בענישה כך שתהא מתחת לרף העליון של ההסדר, והוא התנהלות הנאשם באירוע עצמו, לאחר שביצע את דקירת המנוח.

הנאשם פעל מיד להבאת המנוח לקבלת טיפול רפואי, העלה אותו עם אחר לרכב והביאו למוקד חירום שהיה סגור, ומשם למד"א.

למעשה הנאשם עשה כל שביכולתו לסייע למנוח ולהצילו, ללא הצלחה, ולכך יש לתת משקל משמעותי לזכות הנאשם. ביחס לרכיב הפיצוי למשפחתו של המנוח, ב"כ המאשימה עותר להטלת פיצוי משמעותי בהיקף כזה שיהלום את מידת הכאב והאובדן על מות בנם.

הפיצוי בהליך הפלילי מבוצע על דרך האומדן. ר' לענין זה דנ"פ 5625/16 קארין נ' בוקובה (13.9.2017) שם נפסק כי "מדובר בפיצוי בעל אופי ראשוני שאותו פוסק בית המשפט, ככלל, על דרך האומדן תוך הסתייגות בכלים הראייתיים מוגבלים העומדים לרשותו לצורך כך ובהם, בין היתר, תסקיר נפגע העבירה."

12. לאור כל האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 40 חודשים. תקופת מאסרו תחושב מיום תחילת מעצרו ה-21.4.2019.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה לפיה הורשע, או על כל עבירת אלימות מסוג פשע.

פיצוי - הנאשם ישלם למשפחת המנוח פיצוי בסך 75,000 ש"ח. הפיצוי ישולם ב-20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם בתוך 60 יום מהיום ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר למשפחת המנוח על פי פרטים שימסרו ע"י ב"כ המאשימה למזכירות.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום ד' סיוון תש"פ, 27/05/2020 במעמד הנוכחים.

יואל עדן, שופט

הוקלדעלידיחנהפלקר